

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА

NO.28 (3054)

ЧАЦВЕР, 26 ліпеня, 2007

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Перавозчыкі асэнсавалі прывабнасць транзіту
Стар. 2

Знічкі Айчыны
Стар. 3

Што часцей запісвалі для памяці яшчэ 400 гадоў назад
У Кіеве выяўлены рукапіс шляхціца з Халопенічаў
Стар. 4

У гарадскім пейзажы з’явіліся новыя рысы

Каля сталічнай ратушы цяпер чакае медны “Экіпаж”, а ля будынка, дзе месціцца камітэт архітэктуры і горадабудаўніцтва, што на плошчы Незалежнасці, стаіць бронзавы “Дойлід”. Такі своеасаблівы падарунак да 940-годдзя Мінска зрабіў скульптар Уладзімір Жбанаў.

Кацярына Немагай

Дарэчы, усталяванне фігуры “Дойліда” — знакавая падзея і ў творчасці самога майстра. Гэта дзесятая па ліку работа Уладзіміра Жбанава, якая знайшла сваё належнае месца ў сталічным пейзажы. У цэнтры кампазіцыі — барадаты архітэктар у тозе са скруткам чарцяжоў у руцэ. Ён стаіць над горадам і правай рукой нібы варожыць над будынкамі, якія сімвалізуюць архітэктуру Мінска розных эпох. А перад дойлідам — мініяцюрныя копіі брамы старажытнага драўлянага замка XII стагоддзя, касцёла бернардынак XVII стагоддзя і будынка Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета.

— У гэтай рабоце я хацеў адлюстраваць ролю архітэктуры ў мастацтве і ў жыцці людзей, а таксама прадставіць асобу архітэктара, менавіта таго, хто стварае “вечныя” помнікі, — раскрыў задуму кампазіцыі Уладзімір Жбанаў.

Другім падарункам Мінску ад скульптара стаў медны экіпаж XIX стагоддзя — свайго роду асабісты аўтамабіль граданачальніка.

— Хацелася ажывіць ратушную плошчу, — дзеліцца думкамі

Новая работа Уладзіміра Жбанава ўжо прыйшла да душы мінчанам і гасцям сталіцы

Уладзімір Іванавіч. — Сутнасць работы ў тым, што, пакуль каласка стаіць пустая, можна пафантазіраваць, уявіць сабе, напрыклад, што губернатар знаходзіцца ў ра-

тушы. А кожны жадаючы можа заняць яго месца і сфатаграфавання на памяць.

Дарэчы, ужо сёння сюды ідуць маладажоны. Магчыма, хутка

з’явіцца і свае прыкметы. Напрыклад, пасядзіш у экіпажы — жыццёвая дарога будзе доўгай, а сама карэта пры гэтым будзе ўспрымацца як карэта шчасця.

Метро — па-ранейшаму самы хуткі транспарт

Ірына Цімохіна

Мінскі метрапалітэн у перспектыве будзе мець чатыры лініі і складацца з 53 станцый. Аб гэтым паведаміў начальнік праектавання “Дырэцыя па будаўніцтву Мінскага метрапалітэна” Васіль Жыбуль на прэс-канферэнцыі ў мэр’ы.

Адпаведныя планы па развіццю сталічнай падземкі змяшчаюцца ў комплекснай транспартнай схеме Мінска, распрацаванай праектна-даследчым праектам “Мінскгорад”.

Васіль Жыбуль расказаў, што на першай лініі мінскага метро сёлета будуць уведзены яшчэ дзве станцыі “Барысаўскі тракт” і “Уручча”. У 2011 годзе запланавана ўвесці ў эксплуатацыю ўчастак ад “Інстытута культуры” да станцыі “Пятроўшчына”. У гэтыя ж тэрміны намечана пабудаваць частку метро ад Пятроўшчыны да Малінаўкі. “Фактычна мінскае метро выйдзе да калычвай аўтадарогі”, — сказаў спецыяліст. Такім чынам, першая лінія будзе мець працягласць 20 км і складацца з 15 станцый. У выпадку забудовы мікрараёна Усходні прапрацоўваецца варыянт

прадаўжэння яе за Уручча — да станцыі “Смаленская”.

Другая лінія, паводле слоў Васіля Жыбуля, практычна сфарміравана. У комплекснай транспартнай схеме плануецца яе прадаўжэнне ад станцыі “Каменная Горка” да “Чырвонага Бору”.

Другая лінія будзе складацца з 16 станцый агульнай працягласцю больш за 21 км. Пры гэтым спецыяліст удакладніў, што будаўніцтва станцый “Чырвоны бор” і “Шабаны” з’яўляецца перспектывай 2020 года.

Працягласць трэцяй лініі метро з 12 станцыямі складзе 17 км. Яна будзе праходзіць ад Ку-

расоўшчыны да Зялёнага Лугу праз вуліцы Лошыцкую, Аэрадромную, Жукоўскага, Клары Цэткін, Машэрава, Варвашэні, Багдановіча. “Будаўніцтва ўчастка ад Жукоўскага да Машэрава з 5 станцыямі — наша бліжэйшая перспектыва”, — паведаміў Васіль Жыбуль.

Чацвёртая лінія будзе мець працягласць больш за 13 км і складацца з 9 станцый. Лінія будзе пракладзена ад плошчы Бангалор да Чыжоўкі. Увогуле да 2020 года сталічная падземка будзе складацца з 39 станцый, мець агульную працягласць 46 км.

ВЕСТКІ

Вынікі паводле перамоваў

Вольга Карнеева

Восенню плануецца стварыць сумесныя беларуска-венесуэльскія прадпрыемствы з удзелам БелАЗа, Мінскіх трактарнага і аўтамабільнага заводаў па вытворчасці трактароў, кар’ерных самазвалаў і грузавых аўтамабіляў з іх наступнай рэалізацыяй на рынках Лацінскай Амерыкі.

Такі адзін з вынікаў афіцыйнага візиту ў Венесуэлу ўрадавай дэлегацыі на чале з Дзяржаўным сакратаром Савета Бяспекі Беларусі Віктарам Шэйманам.

Як адзначылі ў прэс-цэнтры Дзяржаўнага сакратарыята Савета Бяспекі, ужо ў бліжэйшы час Мінскі трактарны завод пачне адгрузку ў Венесуэлу першай партыі трактараў колькасцю 15 штук, а Мінскі аўтамабільны завод — цягачоў. Да канца бягучага года ў Венесуэлу Мінскі аўтамабільны завод паставіць яшчэ 25 аўтамабіляў, а Беларуска-аўтамабільны завод — чатыры кар’ерных самазвалы грузапад’ёмнасцю 30 і 180 тон.

Па прынцыпах партнёрства

У канцы года ў Беларусі будзе адкрыта пасольства Рэспублікі Карэя, а таксама прадстаўніцтва карэйскага агенцтва садзейнічання гандлю і інвестыцыям KOTRA.

Аб гэтым было заяўлена ў Мінску на сустрэчы прэм’ер-міністра Беларусі Сяргея Сідорскага з кіраўніком карэйскага агенцтва Кі Хва Хонгам.

Сяргей Сідорскі станоўча ацаніў перспектыву адкрыцця пасольства Рэспублікі Карэя ў Мінску. Акрамя таго, была выказана зацікаўленасць удзелу ў выставах, якія праводзяцца ў Карэі. З дапамогай агенцтва KOTRA выставачная дзейнасць Беларусі ў гэтай краіне можа быць актывізавана.

У сваю чаргу Кі Хва Хонг адзначыў, што Карэя таксама зацікаўлена ў супрацоўніцтве з Рэспублікай Беларусь. Па словах замежнага гасця, абедзве краіны здольныя больш актыўна развіваць сувязі ў эканоміцы, гандлі і прыцягненні інвестыцый.

Перавозчыкі асэнсавалі прывабнасць транзіту

Віктар Міхайлаў

Транзітныя магчымасці Беларусі будуць выкарыстоўвацца больш актыўна. Аб гэтым заявіў журналістам намеснік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта Леанід Досаў, каменціруючы ўказ прэзідэнта нумар 320, які спрашчае працэдуру мытнага афармлення тавараў пры іх транзітным перамяшчэнні праз тэрыторыю Беларусі.

Леанід Досаў адзначыў, што гэты дакумент дапаможа павысіць прывабнасць і яшчэ больш пашырыць магчымасці Беларусі як транзітнай дзяржавы. Ён дакладна рэгламентуе, якія дакументы неабходна прад'яўляць для транзіту. «Фактычна цяпер мытны інспектар не можа і не павінен патрабаваць ад перавозчыка якія-небудзь дадатковыя дакументы для транзіту. Гэта вялікая справа, і яна будзе садзейнічаць павелічэнню аб'ёму грузаперавозак праз тэрыторыю Беларусі», — растлумачыў Леанід Досаў.

Супрацоўнікі мытні ўжо кіруюцца дакументамі, якія спрашчалі транзітнае перамяшчэнне

Спецыяліст адзначыў, што з пачатку года праз Беларусь перамясцілася больш за 320 тысяч транспартных сродкаў, або амаль дзве тысячы аўтамабіляў за суткі. У выніку ў першым паўгоддзі тэмپ росту грузаперавозак — і па танажу, і па колькасці аўтатранспартных срод-

каў склаў 130 працэнтаў да аналагічнага перыяду мінулага года. На беларуска-латвійскай граніцы праз пагранпераход «Урбаны» за шэсць месяцаў прайшло транспарту ў два разы больш, чым за ўвесь 2006 год. «Перавозчыкі бачаць прывабнасць беларускага транзіту, яго праз-

рыстаць, і таму імкнуча скарыстацца геаграфічным становішчам нашай краіны», — сказаў намеснік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта. Разам з тым, падкрэсліў ён, з ростам аб'ёмаў транзітных перавозак павышаецца і нагрузка на мытныя службы.

Дарэчы, пераарыентацыя транспартных патокаў ужо пачалася. У прыватнасці, праз перанік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта. Разам з тым, падкрэсліў ён, з ростам аб'ёмаў транзітных перавозак павышаецца і нагрузка на мытныя службы.

Імкненне прыгадаць гісторыю

Дзіяна Грышанава

У вёсцы Смілавічы Чэрвеньскага раёна Мінскай вобласці студэнты наладзілі валанцёрскі лагер.

Гэты праект рэалізуецца Беларускай асацыяцыяй клубаў ЮНЕСКА пры падтрымцы пасольства Францыі ў Беларусі і Смілавіцкага сельскагаспадарчага прафесійнага ліцэя. Лагер размяшчаецца на тэрыторыі помніка архітэктуры другой паловы XIX стагоддзя — Смілавіцкага палацавага комплексу.

Упершыню Смілавічы як вёска Мінскага павета Вялікага княства Літоўскага згадваецца ў 1592 годзе. На працягу стагоддзяў яна належала Бакштанскім, Кежгайлам, Сапегам, Завішам, Агінскім, Манюшкам і Ваньковічам. Мясцічка, у якой жылі праваслаўныя, католікі, мусульмане, іўдэі, вядома рознымі рамёствамі і промысламі. Асабліва ўславіў вёску яе выхадзец, самабытны мастак Хаім Суцін.

Сёлета ўдзельнікі лагера шукаюць на старых могілках надмагіллі яго бацькоў, а таксама паставяць у Смілавічах два мемарыяльныя знакі, прысвечаныя знакамітаму мастаку. Першы валун з памятнай таблічкай будзе ўсталяваны на месцы дома, дзе жыла сям'я Суціных, другі — на цэнтральнай плошчы Смілавіч. Акрамя таго, валанцёры збіраюць і апісваюць рэчавыя, пісьмовыя і выяўленчыя матэрыялы Смілавіч для будучага музея.

Шымон Перэс, які родам з Вішнева

Мікола Дзябёла

Напэўна, ніхто ў Беларусі так уважліва не сачыў за прэзідэнцкімі выбарамі ў Ізраілі, як жыхары вёскі Вішнева Валожынскага раёна. Вішнеўцы хваляваліся за свайго кандыдата — Шымона Перэса.

Менавіта ў гэтай беларускай вёсцы нарадзіўся ў 1923 годзе будучы палітык, лаўрэат Нобелеўскай прэміі свету. І хоць у Вішневе Сямён Перскі (такім было імя і прозвішча Шымона Перэса да эміграцыі ў Палесціну) пражыў крыху больш за 10 гадоў, на малой радзіме яго да гэтага часу лічаць аднавяскоўцам. Таму і апошнія прэзідэнцкія выбары на зямлі абетававай былі для вішнеўцаў не чужымі. А ўжо калі земляка абралі кіраўніком Ізраіля, іх радасці не было мяжы. «Сэрца маё перапоўнілася гонарам за Шымона

Перэса, калі даведаўся, што ён стаў прэзідэнтам Ізраіля. А яшчэ я ганаруся і нашай зямлёй, якая дала свету такога знакамітага чалавека», — зазначыў у размове старшыня Вішнеўскага сельскага Савета Віктар Аль.

Дарэчы, і Шымон Перэс не забывае сваю родную вёску. Паводле слоў Віктара Аля, славы зямляк наведваў Вішнева чатыры разы. «Першы візіт Шымона Перэса адбыўся ў 1992 годзе. І ведаецца, што мяне вельмі ўразіла. Чалавек 60 гадоў як пакінуў нашу вёску. За гэты час зусім змянілася яе аблічча, а ён арыентаваўся тут так, як быццам нікуды не выязджаў. Самастойна знайшоў месца, дзе знаходзілася іх хата, адразу ж пазнаў калодзеж, выкапаны яшчэ ягоным дзедам. З калодзежа ён піў ваду. Казаў, што яе смак нагадвае яму дзяцінства і таму ўзяў з сабою бутэлекку роднай вадзіцы», — успамінае старшыня сельскага Савета.

Між іншым, калод-

зеж — адзіны «аб'ект», які захваўся з часоў Перэса. Хата і іншыя забудовы былі зруйнаваны падчас вайны. Сваякоў цяперашняга прэзідэнта Ізраіля ў Вішневе таксама не засталася. У 1942 годзе было знішчана амаль усё яўрэйскае насельніцтва вёскі — больш за дзве тысячы чалавек. Зараз на тым месцы помнік. Падчас прыезду ў Вішнева Перэс заўсёды ўшаноўвае памяць сваіх землякоў. Яго і зараз з нецярпеннем чакаюць у Вішневе. Спадзяюцца, што на наступны год з нагоды свайго 85-годдзя ён абавязкова завітае на радзіму.

“Санк-Пецярбург і беларуская культура”

Менавіта пад такой назвай праходзіла ў горадзе на Няве юбілейная, XV навуковая канферэнцыя

Александр Вашчанка

Расійская нацыянальная бібліятэка валодае лепшай у свеце калекцыяй кніг на кірыліцы, надрукаваных у Вялікім княстве Літоўскім у часы Францыска Скарыны і Івана Фёдарова, а таксама выданняў XVII і XVIII стагоддзяў. У склад калекцыі “Росіка” ўваходзяць практычна ўсе творы на замежных мовах, прысвечаныя Беларусі. А ў аддзеле рукапісаў захоўваецца самая ранняя з нашых рукапісных кніг — Полацкае Евангелле XII стагоддзя. З гэтага вынікае, што РНБ — цяпер асноўны асяродак збірання і вывучэння кніг, прысвечаных Беларусі.

У 1992 годзе тут была арганізавана першая канферэнцыя “Санкт-Пецярбург і беларуская культура”. Мэта — абмен інфармацыяй аб дасягненнях у вывучэнні беларускай, найперш за ўсё, кніжнай культуры. Падтрыманая навуковай грамадскасцю горада, кіраўніцтвам

бібліятэкі, яна стала штогадовай, ператварылася ў аўтарытэтны міжнародны форум. У канферэнцыях прымалі ўдзел навукоўцы з Масквы, Беларусі, Польшчы, Венгрыі, Швецыі, а па іх выніках выдадзены тры выпускі “Беларускага зборніка”. Іх нязменны ўкладальнік і навуковы рэдактар — наш суайчыннік (родам з Навагрудчыны), сённяшні загадчык аддзела рэдкай кнігі РНБ, кіраўнік рэгіянальнай суполкі ГА “Міжнародная асацыяцыя беларусістаў”, доктар філалагічных навук Мікола Нікалаеў.

Юбілейная, XV канферэнцыя “Санкт-Пецярбург і беларуская культура” была прысвечана 500-годдзю першага на тэрыторыі Беларусі спіса славянскай кірылічнай Бібліі — “Дзесятаглаву” Мацвея Дзесятаглава. У канферэнцыі прынялі ўдзел філалагісты Санкт-Пецярбурга, а таксама прадстаўнікі Беларусі і Польшчы.

У ходзе канферэнцыі былі заслуханы даклады і наву-

ковыя паведамленні, з якімі выступілі прарэктар Беларускага ўніверсітэта Галіна Параф’яновіч (Польшча), загадчык аддзела навуковых публікацый Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь Віталь Скалабан, загадчык сектара аддзела рукапісаў РНБ Міхаіл Шыбаеў, сябар Саюза кампазітараў Беларусі Яўген Паплаўскі, аўтар гэтых радкоў.

Цікавае ўдзельніцаў канферэнцыі выклікала таксама інфармацыя, якую прадставілі галоўныя бібліятэкары РНБ Марыя Ткачэнка і Вера Кнорынг, аспірантка Еўрапейскага ўніверсітэта ў Санкт-Пецярбургу Ірына Герасімава, аспіранты Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага ўніверсітэта Анжаліка Дубава, Аляксей Кібень і студэнтка гэтай жа ўстановы Марыя Іванова.

На канферэнцыі былі наладжаны асабістыя кантакты, намечаны сумесныя праекты. Тэксты выступленняў мяркуюцца апублікаваць.

Знічкі Аічыны

На пачатку 1990-х мы досыць інтэнсіўна ліставаліся з слуцкім краязнаўцам Рыгорам Родчанкам. Яго біяграфіі, на жаль, не знайшлося месца ў сучасных беларускіх энцыклапедыях. Хаця ў агульным пераліку ў артыкуле “Краязнаўства” у “Энцыклапедыі гісторыі Беларусі” Людміла Трэпет назвала Рыгора Васільевіча сярод тых, хто зрабіў значны ўклад ў краязнаўства ў пасляваенны перыяд. А між тым, Родчанка — з першапраходцаў у краязнаўстве, з кагорты шукальнікаў. Менавіта дзякуючы яму сабралася і была аформлена, а затым і пачала існаваць як ісцінагрунтоўная інфармацыя пра Альгерда Абуховіча. Родчанка ўнікаў і ў гісторыю партызанскай барацьбы на Случчыне. Таксама напісаў нарыс па гісторыі адукацыі і асветніцтва ў Слуцку. Замінала, праўда, часам яму ў стасунках з людзьмі, дыпламаванымі навукоўцамі ўпартасць, настойлівасць ў даказванні свайго пункту гледжання. На жаль, у нас па традыцыі цвёрдасць характару, бескампраміснасць, мякка кажучы, не ў вялікай пашане. Хацелася б верыць, што з часам Родчанку, краязнаўца, аўтару кніг па гісторыі Случчыны, паэта-гумарыста, ушануюць у родным горадзе дастойным чынам.

Слуцк. Свята ўраджаю

Слуцк. Сяляне

рата Карсаліна. У 14 гадоў ён ужо працаваў памочнікам мясцовых ікананісцаў. Ствараў разам з імі іканастасы мясцовых цэркваў. Першыя прафесійныя парады Кандрат атрымаў ад выкладчыка малявання Слуцкай гімназіі Т. Гесэ. Карсалін вучыцца ў Пецярбургскай акадэміі мастацтваў. За “Аўтапартрэт” і “Мужчынскі партрэт” атрымлівае званне пазакласнага мастака. Даследчык жыцця і творчасці Карсаліна (сам, між іншым, па нараджэнню случчанін) Алесь Марціновіч прысвя-

апынуўся ў ваколіцах рэзідэнцыі кітайскага багдыхана Ван Шэу Шаня. Краявід, які адкрыўся позірку, выклікаў жаданне занатаваць пабачанае. Вырасіў напісаць эскіз, што пазней стане часткай вялікага мастацкага палатна. Сам палац губляўся ўдалечыні, а на першы план выступаў звыклы для гэтага краю пейзаж: павозка, два чалавекі, адзін з якіх верхам на асле, а яшчэ вымалёўваліся сілуэты гор. Аднак не менш уразіў конь, які каля самай сцежкі спакойна скуб траву. Ён успрымаўся тут як бы чужым. Быццам нехта перанёс яго сюды з іншай рэальнасці — блізкай сэрцу Карсаліна, дарагой з маленства”.

Карсалін вярнуўся ў Расію. У 1855 годзе Савет Акадэміі прысвоіў майстру званне акадэміка партрэтнага жывапісу. А як памятка пра Кітай засталася палатно “Від на загарадны палац у ваколіцах Пекіна”. Апошнія гады жыцця Кандрат Ільіч правёў у Слуцку. Пісаў партрэты землякоў і абразы.

У гісторыі захаваліся звесткі і пра іншых мастакоў Случчыны. У прыватнасці, пра ікананісца

Слуцк. Гімназія

Слуцк. Сабор

2-й паловы XIX стагоддзя Паўла Стралкоўскага. У Слуцкім Свята-Міхайлаўскім саборы знаходзяцца яго творы. А для іканастаса саборнай царквы Свята-Ільінскага манастыра пісаў абразы Адам Тарасевіч.

...Некалькі гадоў назад у Слуцку адкрылі мастацкую галерэю. Яна дзейнічае як філіял раённага краязнаўчага музея. Расказвае старшы навуковы супрацоўнік музея, вядомы на Случчыне краязнаўца Васіль Цішкевіч:

— Многа работ перадаў Уладзімір Садзін. Родам ён з Расіі, але доўгія гады жыў у Слуцку. Адна з серый яго жывапісных палатнаў так і называецца — “Случчына”. Дарэчы, наша зямля і зараз дорыць беларускай культуры таленавітых майстроў. Цікавыя габелены вырабляе

Ганна Стасевіч. Добра вядомы здабыткі жывапісца Уладзіміра Хадаровіча. А нашага земляка плакатыста, графіка Уладзіміра Цеслера дык і ўвесь свет ведае. А браты Міхаіл і Уладзімір Басальгі!.. Так што, мяркую, наша мастацкая галерэя будзе толькі пашырацца з году ў год.

А я зноў успомніў Рыгора Родчанку. Руплівы збірльнік памятак случкай старасветчыны, ён не паспеў апісаць мастацкае жыццё свайго краю. Але, на шчасце, ёсць у стараннага даследчыка паслядоўнікі: і Ігар Ціткоў, і стваральнікі мастацкай галерэі, раённыя музейшчыкі... Памяткі часоў ранейшых не павінны прапастці бясследна.

Алесь Карлюкевіч

Слуцк, Случчына — радзіма многіх знакамітасцяў, якія пакінулі свае сляды ў навуцы, дасягнулі высокіх пасадаў у ўрадзе, аздобілі сваім талентам гісторыю айчынага мастацтва. Вось што мне некалькі гадоў назад раскажаў Ігар Ціткоўскі, дырэктар гарадской дзіцячай школы мастацтваў (зараз ён працуе выкладчыкам, але па-ранейшаму даследуе гісторыю мастацтва ў звязцы з гісторыяй роднай старонкі):

— Мне вельмі лёгка выклікаць цікавасць дзяцей урокам гісторыі выяўленчага мастацтва ўжо па той прычыне, што на большасці з іх я раскажваю пра сваё, роднае... У нашым горадзе нарадзіўся Васіль Вяроўскі. У XIX стагоддзі ён распісаў Слуцкі праваслаўны сабор. А ў Рачкавічах — гэта бліжэй да Салігорскага раёна — нарадзіўся Браніслаў Залескі. Пісьменнік, мастак, ён у 1847 годзе быў высланы ў Арэнбург, потым у Хіву, Туркестан. У ссылцы пасябраваў з украінскім паэтам Тарасам Шаўчэнкам. Разам з Кабзаром удзельнічаў у экспедыцыях па Аральскім краі, у гарах Карагау. Надрукаваў ілюстраванае грунтоўнае выданне “Жыццё кіргізскіх стэпаў”...

Слуцк — радзіма Канд-

ЛІСТ У РЕДАКЦЫЮ

Што часцей запісвалі дзеля памяці яшчэ 400 гадоў назад

У Кіеве знойдзены рукапіс шляхціца з крупскіх Халопенічаў

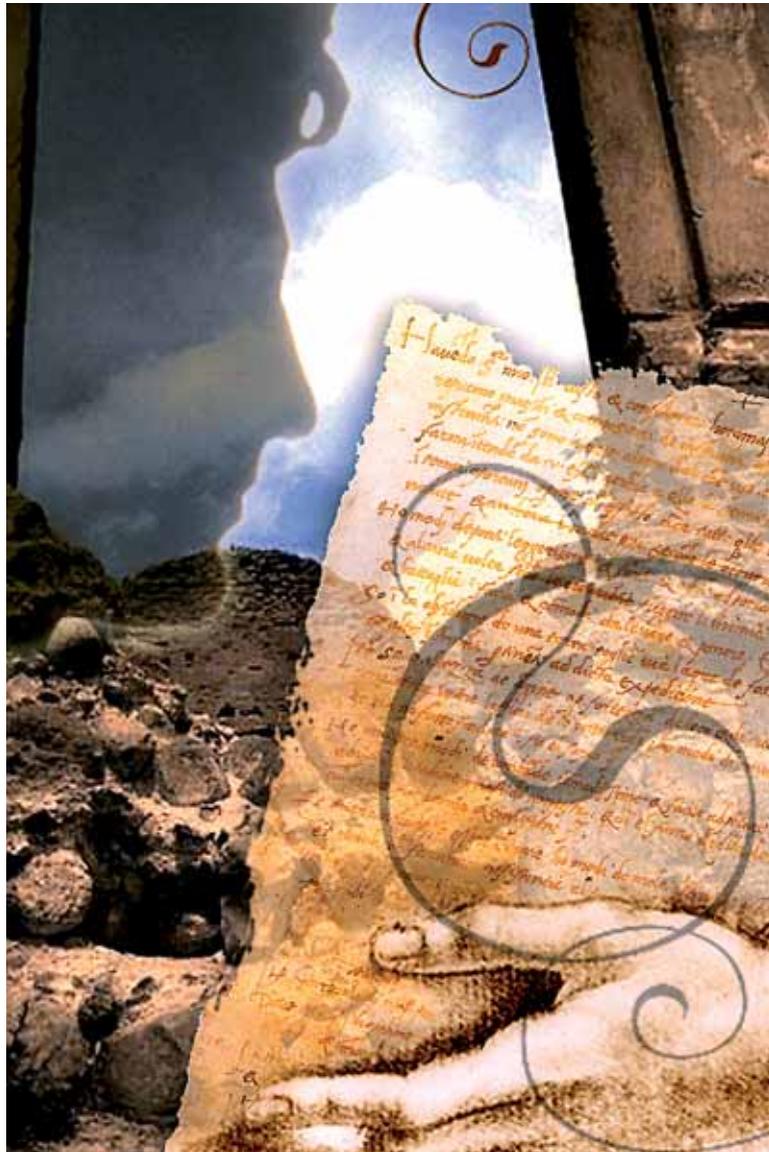
У зборах Інстытута рукапісаў Нацыянальнай бібліятэкі Украіны імя В. Вярнадскага маю ўвагу прывабіў рукапіс першай паловы XVII стагоддзя фарматам “у чвэртку” і памерам звыш 60 аркушаў. Гэта своеасабліва запісная кніжка, у якой фіксаваліся на польскай і зрэдку на лацінскай мовах звесткі пра розныя дзяржаўныя (да прыкладу, смерць каралёў Рэчы Паспалітай, нараджэнне іх нашчадкаў), грамадскія і маёмна-сямейныя падзеі.

Мяркуючы па тым, што ў рукапіснай кніжцы часта згадваюцца Орша і Віцебск, а найчасцей мястэчка Халопенічы, якое тады было ў Аршанскім павеце, а цяпер у Крупскім раёне, можна дапусціць думку, што аўтар запісаў, хутчэй за ўсё, валодаў маёнткам Халопенічы, якія тады былі прыкметным рэлігійным і гандлёвым асяродкам. На кніжцы ёсць экслібрис, на якім імя ўладальніка чытаецца выразна — Міхайла, а вось прозвішча невыразна, прыблізна — Рэйла.

Што ж хвалявала аўтара запісаў? На першы погляд, нічога

асаблівага: рэцэпты лекаў, у тым ліку “сіропу на дыхавіцу і на сухоты”, рэцэпты гарэлкі, розных гатункаў піва і медавухі. Але затым ідуць запісы аб ураджаях збажыны, колькасці жывёлы, кухоннага начыння, план нейкага будынка (магчыма, халопеніцкай сядзібы), кантракты з работнікамі (заклучаліся яны і тады). А далей — рэестры даходаў і расходаў, рэестр збору падаткаў з халопеніцкага маёнтка за 1620 год. Усё гэта робіць рукапіс сур’ёзнай, каштоўнай крыніцай для гісторыі беларускай эканомікі і паўсядзённага жыцця прыгонніцкіх часоў.

Аднак найбольш цікавым нам здаецца запіс, зроблены 30 сакавіка 1621 года аб прыездзе ў Халопенічы айца Лявонція Есіфовіча (безумоўна праваслаўнага). Яму былі перададзены каштоўныя дары: келіх з “міскай” і лыжкай, рызы і, што самае важнае, кнігі: “Трыёдзь посная”, “Апостал” (можна, выданне Скарыны?), “Службоўнік” і іншыя. Кнігі былі ўзяты ў нейкага пана Мацвея Юркавіча Мутніцкага і

Старажытныя рукапісы адкрываюць таямніцы гісторыі

сведчаць пра распаўсюджанасць іх сярод тагачаснай шляхты. Пералічваюцца прывезеныя для царквы “абразы з Юркевіч” — 2, “абразы ад Атрош(?)” — 4, “абразы ад пана Ейгерда” — 9.

Пад 1635 годам занатавана паведамленне пра выраб (відаць, для халопеніцкай святыні) у Вільні звона, на які ці то сам аўтар запісу, ці то віленскі ваявода даў 30 фунтаў бронзы.

Якім жа чынам рукапіс з Ха-

лопеніч трапіў у Кіеў? Адказ на гэтае пытанне дае другі ўладальніцкі запіс: “3 бібліятэкі графа Іаахіма Храптовіча”. Значыць, з Аршаншчыны рукапіс спачатку трапіў ў Шчорсы пад Навагрудкам, а потым, у пачатку XX стагоддзя, разам з усімі зборамі славутай храптовічаўскай бібліятэкі быў перавезены як часовы дэпазіт у Кіеў.

Юрый Мыцык,
прафесар Кіева-Магілянскай акадэміі

Лепшае ад кампазітараў XX стагоддзя

Выдадзена серыя кампакт-дыскаў “Музыка Беларусі XX стагоддзя”, у якую ўвайшло сто музычных твораў амаль пяцідзсяці кампазітараў.

Увазе шырокай публікі яе прадставіў Дзяржаўны музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры разам з Нацыянальнай камісіяй Беларусі па справах ЮНЕСКА.

Старшыня Нацыянальнага камітэта Беларусі па справах ЮНЕСКА Уладзімір Шчасны адзначае, што праект такога роду рэалізуецца ў краіне ўпершыню. Асноўная яго мэта — сабраць разам усё лепшае, што стварылі кампазітары ў XX стагоддзі.

Творы, якія ўвайшлі ў серыю, уяўляюць своеасаблівы пласт прафесійнай музычнай культуры мінулага стагоддзя. Тут знайшла месца розная музыка — сімфанічная, камерная і эстрадная.

Да дыскаў прыкладаецца буклет, дзе ёсць звесткі пра біяграфіі кампазітараў і спісы твораў. А ў бліжэйшы час плануецца выданне музычных твораў XIX стагоддзя.

Сяброўскія стасункі мацнеюць з кожным турыстычным рэйсам

Беларусь і Літва маюць намер як мага шырэй выкарыстоўваць турыстычны рэсурс Аўгустоўскага канала

Вандроўкі па Аўгустоўскаму каналу набываюць папулярнасць

Юрый Акудовіч

2007-2008 гады.

Міністэрства спорту і турызму Беларусі і Дэпартамент турызму Міністэрства гаспадаркі Літвы на пасяджэнні змешанай беларуска-літоўскай рабочай групы па турызму ў Гродне падпісалі праграму супрацоўніцтва ў турыстычнай сферы на

рэалізацыя іншых маркетынгавых праектаў. На думку намесніка міністра спорту і турызму Беларусі Часлава Шульгі, правядзенне такіх мерапрыемстваў будзе садзейнічаць развіццю турызму ў зоне Аўгустоўскага канала, які ўжо стаў адным з месцаў адпачынку не толькі для беларускіх грамадзян.

Адпаведна з праграмай будзе актывізавана супрацоўніцтва ў галіне турызму паміж Гроднам і Друскінінкаем — у гэтых гарадах маюць намер стварыць турыстычныя інфармацыйныя цэнтры.

У ходзе пасяджэння бакі таксама абмеркавалі пытанні развіцця прыгранічнага турызму, стварэння ўмоў для камбінаваных міжнародных тураў з выкарыстаннем турыстычнага патэнцыялу дзвюх краін, магчымаці рэалізацыі іншых перспектывных сумесных праектаў у гэтай сферы.

Вялікае свята малога горада

Ганна Бондарава

Горад Бяроза, што ў Брэсцкай вобласці, адзначаў сваё 530-годдзе.

Святочныя мерапрыемствы праходзілі на галоўнай плошчы горада, у старым і новым парках, на цэнтральным стадыёне. А на вуліцах райцэнтра разгарнуўся вялікі кірмаш, дзе свае работы прапаноўвалі жыхарам і гасцям майстры народнай творчасці.

Быў адкрыты памяtnы знак у гонар 530-годдзя Бярозы. Адбылося тэатралізаванае шэсце, якое стала своеасаблівым экскурсам у гісторыю горада.

У межах урачыстасцяў раённы гісторыка-краязнаўчы музей прадставіў выставу “Бяроза — учора і сёння”, у якую ўвайшло каля 100 фотадакументаў з фондаў музея. Праводзіліся таксама спартыўныя спаборніцтвы, выступалі лепшыя творчыя калектывы раёна, воінны дэсантнікі і парашутысты. А потым усе жадаючы змаглі ўбачыць горад з вышыні, падняўшыся на паветраным шары. Завяршыў праграму святочны феерверк.

У Бярозу ў гэты дзень прыехалі госці з многіх рэгіёнаў Беларусі, а таксама з Расіі і Украіны. Усяго ў мерапрыемствах прынялі ўдзел больш за трыццаць тысяч чалавек.

Ствараецца кіно

Сёлета будзе выпушчана восем беларускіх фільмаў. Аб гэтым на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў паведаміў міністр культуры Уладзімір Мацвяйчук.

Паводле яго слоў, у 2007 годзе выдзелена больш двух мільярдаў рублёў на вытворчасць мастацкіх фільмаў “Вясёлы салдат” і “На спіне ў чорнага ката”. Сцэнарый апошняга стаў пераможцам штогадовага адкрытага маладзёжнага конкурсу па стварэнню кінапраекта нацыянальнай тэматыкі.

Уладзімір Мацвяйчук адзначаў, што Міністэрства культуры прымае дадатковыя меры па выкананню даручэння кіраўніка дзяржавы аб стварэнні штогод шасці поўнаметражных фільмаў. Ужо прыняты дзве поўнаметражныя карціны з тых, што былі ў вытворчасці, завершаны 28 хронікальна-дакументальных і анімацыйных фільмаў.

Варта адзначыць, што большасць фільмаў здымаюцца па творах беларускіх аўтараў. Сёння кінастудыя “Беларусьфільм” аказвае паслугі таксама па вытворчасці расійскіх фільмаў і тэлевізійных серыялаў з прыцягненнем тэхнічнага персаналу кінастудыі.